

Regelrådets uppgift är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Klimat- och näringslivsdepartementet

Yttrande över Genomförande av delar av det omarbetade energieffektivitetsdirektivet (promemoria)

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet bedömer att konsekvensutredningen inte uppfyller kraven i förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar.

Motivering till Regelrådets ställningstagande

Redovisningen innehåller alltför lite information om de berörda företagens antal och storlek för att företagspopulationen ska anses tillräckligt beskriven och inte heller påverkan på konkurrens eller särskild hänsyn till små och medelstora företag har blivit tillräckligt belyst. Åtgärder för att begränsa kostnader och andra negativa effekter av förslaget har inte blivit tillräckligt belysta, inte heller hur och när förslaget kan utvärderas. Inte heller behov av speciella informationsinsatser, konsekvenser av om ingen åtgärd vidtas eller alternativa lösningar har beskrivits tillräckligt tydligt. Påverkan på företagens intäkter har inte beskrivits alls. Regelrådet vill notera att de aspekter som inte har bedömts vara tillräckligt tydliga i några fall ändå innehåller viss värdefull information, trots att de som helhet inte är tillräckliga. Exempelvis finns det information om vissa av de berörda företagen som är tydlig. Problembeskrivning och syfte med förslaget har redovisats tillräckligt tydligt och detta gäller även för särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och förslagets överensstämmelse med EU-rätten. Påverkan på kostnader är som helhet tillräcklig och i några avseenden påtagligt tydlig. Att det således också finns delasppekter som har redovisats tillräckligt tydligt är emellertid inte av en sådan vikt sammantaget att det blir styrande för helhetsbedömningen.

Innehållet i förslaget

I promemorian lämnas förslag som huvudsakligen syftar till att genomföra delar av EU:s omarbetade energieffektivitetsdirektiv. Förslaget avser ny lag om energiledningssystem och energikartläggningar i företag som också upphäver lagen (2014:266) om energikartläggning i stora företag, ändring i miljöbalken, ändring i tolv lagar, ny förordning om energiledningssystem och energikartläggningar i företag som också upphäver förordningen (2014:347) om energikartläggning i stora företag samt ändring i sju förordningar. Förslaget innebär bland annat att det inte längre är företagets storlek utan företagets energianvändning som avgör om de omfattas av kraven på att göra energikartläggningar.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2026.

Bedömning av delasppekter

Problembeskrivning och syftet med förslaget

I promemorian, avsnitt 3, finns beskrivning av hur aktuella EU-rättsakter har beslutats och reviderats över tid. Det anges att det nu aktuella omarbetade energieffektivitetsdirektivet i huvudsak ska vara genomfört den 11 oktober 2025. Den remitterade promemorian, som har tagits fram i Klimat- och näringslivsdepartementet, innehåller förslag för att genomföra de delar av direktivet som rör energikartläggningar och energiledningssystem, kostnadsnyttoanalyser samt fjärrvärme och fjärrkyla.

I andra avsnitt förklaras bakgrunden till specifika delar av författningsförslaget, exempelvis att de omarbetade EU-rättsliga bestämmelserna utgår från företags energianvändning, inte deras storlek, när det gäller vilka som träffas av krav på energikartläggning.

Regelrådet gör följande bedömning. Det är ofta motiverat att ge en mer utvecklad beskrivning av de problem som föranleder en viss åtgärd och vilken förändring som eftersträvas. I detta fall är det tydligt att förslaget till övervägande del följer av ändringar i EU-rätt. Det kan anses framgå att den förändring som eftersträvas är effektivare användning av energi. Det är inte alla delar i det aktuella förslaget som direkt följer av hur det omarbetade EU-direktivet är utformat. Förslagsställaren har beskrivit även detta, vilket refereras i detta yttrandes avsnitt om förslagets överensstämmelse med EU-rätten. För ett ärende som helt eller till stor del följer av ändringar i befintlig EU-rätt är beskrivning av problem och syfte tillräcklig.

Regelrådet finner problembeskrivning och redovisning av syfte med förslaget godtagbar.

Konsekvenser om ingen åtgärd vidtas

Regelrådet kan inte se att det finns någon beskrivning av konsekvenser av om ingen åtgärd vidtas.

Regelrådet gör följande bedömning. Som regel bör en beskrivning av konsekvenser om ingen åtgärd vidtas ange information om vad som kan väntas ske om ingen åtgärd vidtas, inklusive om det kan förväntas att dagens situation utvecklas i någon riktning även utan åtgärder. I detta fall, som i grunden är en revidering av en befintlig åtgärd, är det möjligt att en mindre utförlig beskrivning hade kunnat godtas. Det är i och för sig möjligt för Regelrådet att sluta sig till att Sverige skulle kunna bli föremål för ett överträdelseärende genom att inte vidta några åtgärder. Att inte kommentera aspekten alls är likväl en påtaglig brist.

Regelrådet finner redovisningen av konsekvenser om ingen åtgärd vidtas bristfällig.

Alternativa lösningar

Det anges att det omarbetade energieffektivitetsdirektivet medför relativt omfattande förändringar i förhållande till vad som gällt tidigare. Den avgörande faktorn för om ett företag omfattas av kraven på att göra energikartläggningar är inte längre företagets storlek utan företagets energianvändning. Det har också införts ett nytt krav på att företag med hög energianvändning som huvudregel måste införa energiledningssystem.

För att genomföra de nya reglerna i den befintliga lagen om energikartläggningar i stora företag skulle det krävas omfattande ändringar. Lagen skulle också behöva byta namn för att bättre spegla dess innehåll. Det är därför lämpligare att ersätta den med en ny lag. Den nya

lagen bör ha rubriken lagen om energiledningssystem och energikartläggningar i företag. Den nya lagen syftar till att förbättra energieffektiviteten i företag med hög energianvändning, vilket bör anges i lagen.

Det anges vidare olika synsätt när det gäller hur energianvändning skulle beräknas. Dessa resonemang innehåller en beskrivning av hur EU-kommissionen har rekommenderat att sådana beräkningar ska göras, vilka konsekvenser förslagsställaren bedömer att den av kommissionen rekommenderade metod skulle ge och en bedömning att denna metod inte ska användas. Förslagsställaren anger specifika skäl för bedömningen att den av EU-kommissionen rekommenderade metoden inte ska väljas.

Det finns även fler exempel på resonemang om andra lösningar än de som förslagsställaren förordar i de kapitel i promemorian där de olika delarna i förslaget beskrivs. Däremot finns det inte någon övergripande beskrivning av alternativa lösningar i kapitel 8 där merparten av beskrivningarna av förslagets konsekvenser redovisas.

Regelrådet gör följande bedömning. I ett fall där förslaget till väsentlig del följer av ändringar i EU-rätten kan det i sig anses naturligt att alternativa lösningar kommer att handla om olika sätt att anpassa svenska regler till de EU-rättsliga bestämmelserna, snarare än helt andra åtgärder. En annan fråga är i vilken mån som sådana alternativ till de förordade bestämmelserna har beskrivits tillräckligt tydligt. I detta fall finns flera delförslag vars utformning inte direkt följer av hur det omarbetade direktivet ser ut. Det finns vissa resonemang om vad exempelvis det utökade kravet på kostnads-nyttoanalyser kan leda till men Regelrådet finner inte att dessa jämförs på något tydligt sätt med vad direktivet skulle kräva som minimum. Detta innebär att beskrivningen av alternativa lösningar, trots att viss värdefull information finns, hade behövt vara något tydligare.

Regelrådet finner redovisningen av alternativa lösningar bristfällig.

Berörda företag

I kapitel 8 anges bland annat följande. Totalt beräknas cirka 850 företag komma att omfattas av skyldigheten att införa energiledningssystem. Av dessa är cirka 300 företag verksamma inom industrisektorn och cirka 550 företag är verksamma inom andra sektorer. Cirka 200 företag i Sverige har hittills infört ett energiledningssystem på frivillig väg. Dessa ingår sannolikt i gruppen som kommer omfattas av de nya lagkraven.

Av de företag som i dag omfattas av krav på att göra energikartläggningar anges det vara ungefär 500 företag som har en energianvändning över 10 terajoule. Det anges emellertid inte vara givet att samtliga dessa företag kommer att behöva göra energikartläggningar enligt de nya reglerna. Om de ingår i en koncern med flera dotterbolag där varje dotterbolag är skyldigt att upprätta en årsredovisning, är det bara de dotterbolag som har en genomsnittlig energianvändning som överstiger 10 terajoule som måste göra energikartläggningar. Cirka 250 företag som i dag omfattas av kraven på att göra energikartläggningar har lägre genomsnittlig årlig energianvändning än 10 terajoule och kommer därför inte längre att vara skyldiga att göra energikartläggningar.

Cirka 800 företag i industrisektorn och 3 100 företag verksamma i övriga sektorer kommer att omfattas av kravet på att göra energikartläggningar.

När det gäller certifieringsföretag anges bland annat följande. Det finns färre än fem ackrediterade certifieringsorgan för energi- och miljöledningssystem i Sverige. Vidare anges

det idag endast finnas ett certifieringsföretag som är ackrediterat för att certifiera energikartläggare. Därutöver anges att det i dag finns cirka 200 certifierade energikartläggare.

Förslagen om att revisorer ska göra ett uttalande om huruvida ett företag har inkluderat information om bland annat handlingsplan i sin årsredovisning kommer att leda till merarbete för revisorer som granskar årsredovisningar som sådana företag har upprättat.

Förslagen till ändringar i kostnads-nyttoanalyslagen anges innebära att fler aktörer och nya aktörer omfattas av kravet på att utföra en kostnads-nyttoanalys vid planerad nybyggnation eller uppgradering. Hur många fler kostnads-nyttoanalyser som kommer att behöva genomföras och skickas in till Energimyndigheten anges vara svårt att bedöma. Varken Statistiska centralbyrån, Energimarknadsinspektionen, Energimyndigheten eller Myndigheten för tillväxtpolitiska studier och analyser för den typen av statistik som skulle behövas för att få fram ett ungefärligt antal. Med tanke på att fler typer av anläggningar kommer att omfattas av kravet på att göra en kostnadsnyttoanalys och avskaffandet av möjligheten till undantag, exempelvis för industrianläggningar som tidigare låg för långt från ett fjärrvärmenät, kommer betydligt fler kostnadsnyttoanalyser att behöva genomföras.

När det gäller fjärrvärme och fjärrkyla anges bland annat följande. Fjärrvärme är den vanligaste uppvärmningsformen i Sverige. Det finns cirka 200 fjärrvärmeföretag som äger fjärrvärmenät på olika orter i landet. Fjärrvärmeföretagen varierar i storlek och många av företagen är kommunala bolag. För Sveriges omkring 2 miljoner småhus kommer 18 procent av den totala energianvändningen för värme och varmvatten från fjärrvärme. Motsvarande andel för Sveriges omkring 165 000 flerbostadshus anges vara 90 procent, och för Sveriges cirka 150 000 lokalbyggnader 76 procent.

Fjärrkyla är fortfarande under utbyggnad på den svenska marknaden, men användningen har ökat kraftigt sedan mitten av 1990-talet. Under de senaste tio åren har fjärrkyleleveranserna legat på cirka 1 terawattimme samtidigt som nätet har växt kontinuerligt till att 2023 vara cirka 540 km långt. Dessa siffror är de högsta i Europa. År 2023 fanns fjärrkyla i 40 svenska kommuner och erbjöds av 40 olika leverantörer.

Eftersom majoriteten av fjärrvärme- och fjärrkylesystem uppfyller direktivets krav för att vara effektiva, bedöms det vara få fjärrvärme- och fjärrkyleföretag som kommer behöva ta fram en plan. (Plan krävs enbart för – enligt specifikt angivna kriterier – icke effektiva system).

Förslagen i promemorian innehåller även vissa nya informationskrav för den som är ägare av flerbostadshus eller byggnader som innehåller både bostäder och lokaler och som försörjs av fjärrvärme. Det anges information om hur många flerbostadshus som finns i Sverige, men inte om hur många ägare till de aktuella kategorierna v byggnader som skulle träffas av informationskraven.

Regelrådet gör följande bedömning. Det framgår vilka branscher som väntas påverkas av förslagen. Det finns också viss information om de berörda företagens antal. När det gäller några delförslag är denna information tydlig, men den är inte heltäckande. Det framgår ändrade kriterier för vilka företag som omfattas av krav på energikartläggning och vad det betyder för hur många företag som träffas av kraven. Det finns ingen storleksmässig beskrivning av de företag som kommer att träffas av de reviderade kraven, även om det går att sluta sig till att begränsningen till att enbart stora företag träffas inte längre finns och att det alltså är möjligt att även medelstora eller små företag skulle kunna träffas genom

ändringsförslaget. Sammantaget finner Regelrådet att även om det finns bra information om vilka branscher som berörs och delvis tydlig information om hur många företag som berörs av delar av förslaget så är det inte tillräckligt tydligt hur många och hur stora företagen som träffas av förslaget kan väntas vara. Det finns förklaringar till varför det saknas information om ändrat antal aktörer som behöver göra kostnads-nyttoanalyser men andra otydligheter när det gäller antal (till exempel fastighetsägare) har inte förklarats. Som helhet betraktad är beskrivningen av berörda företag inte tillräckligt tydlig även om det delvis finns värdefull information.

Regelrådet finner redovisningen av berörda företag bristfällig.

Påverkan på företagens kostnader och intäkter

I avsnitt 8.2 anges bland annat följande. Beträffande företag som omfattas av krav att införa energiledningssystem anges det att ett sådant införande är en omfattande process som kräver att företaget har personal med relevant kompetens och dessutom anlitar ett ackrediterat tredjepartscertifieringsorgan. Implementeringstiden för ett energiledningssystem är oftast minst ett år, i vissa fall längre beroende på verksamhetens komplexitet. När energiledningssystemet väl är på plats behöver företaget göra löpande uppföljningar. Dessutom krävs en årlig certifiering som brukar ta ungefär en vecka att genomföra. Vart tredje år genomförs en större utvärdering som tar mer tid i anspråk, uppskattningsvis en månad. Införandet av ett energiledningssystem anges framför allt vara förenat med kostnader för personal och konsulter. Arbetstiden för att införa systemet beräknas till motsvarande ett år för den initiala framtagningen och därefter cirka en månad per år för att underhålla systemet. Kostnaderna per företag blir därmed, räknat på en timkostnad på 1 500 kr, drygt 3,1 miljoner kr i initiala kostnader och därefter cirka 260 000 kr per år. Processen för att införa miljöledningssystem anges likna den för energiledningssystem. För företag med en hög energianvändning som redan har ett miljöledningssystem och därutöver måste göra energikartläggningar förväntas merarbete motsvarande fyra månader för införandet och därefter cirka en månad per år för att underhålla systemet. Kostnaderna per företag blir därmed, räknat på en timkostnad på 1500 kronor, drygt 750 000 kr i initiala kostnader och därefter ca 260 000 kr per år. Företag kan också välja att sluta avtal om energiprestanda i stället för att införa miljö- eller energiledningssystem. Eftersom antalet certifieringsexperten och auktoriserade revisorer som kan bistå vid framtagning och uppföljning av nya energiledningssystem och nya tillägg inom miljöledningssystem är begränsat, finns det risk att det uppstår en brist på sådan expertis i samband med införandet av lagen. Den tidsfrist på två år som företag ges för att införa kraven kan enligt förslagsställaren förväntas minska denna risk något.

Förslaget om att företag med en genomsnittlig energianvändning som överskrider 10 terajoule ska rapportera in vissa uppgifter till Energimyndigheten förväntas leda till en ökad administrativ börda för företagen. De uppgifter som ska lämnas anges emellertid vara sådana som företaget ändå måste samla in. Företaget måste exempelvis beräkna sin energianvändning årligen för att veta om det faller in under regelverket om energikartläggningar respektive energiledningssystem. Det bör därmed också vara möjligt att jämföra energianvändningen över flera år för att avgöra om den ökat eller minskat. Det är företagen själva som uppger SNI-kod till Skatteverket i samband med att de registrerar sin verksamhet. Statistiska centralbyrån har ett söksystem som kan användas för att hitta rätt SNI-kod. Den administrativa börda som uppstår bör minskas i största möjliga mån genom att lämpliga system inrättas för att förenkla uppgiftslämnandet. Även kravet på att företag ska anmäla till Energimyndigheten att de överstigit gränsvärdet på 85 terajoule medför en viss

administrativ börda för företaget. Mot bakgrund av kravet att uppgifter om årlig energianvändning ändå ska lämnas in till Energimyndigheten får denna börda enligt förslagsställaren betraktas som försumbar.

När det gäller företag som omfattas av krav på energikartläggning anges följden av föreslagna nya krav vara att det blir ett företags energianvändning, snarare än dess storlek, som är avgörande för dess skyldighet att göra en energikartläggning. Det medför att fler företag kommer att behöva göra energikartläggningar. Att använda energianvändning som urvalskriterium i stället för storlek medför också att kravet på att genomföra energikartläggningar i större utsträckning kommer att träffa företag som faktiskt har möjlighet att genomföra energieffektiviseringsåtgärder och därmed bidra till mer kostnadseffektiva kartläggningar.

Av de företag som i dag omfattas av krav på att göra energikartläggningar anges det vara ungefär 500 företag som har en energianvändning över 10 terajoule. Det är dock inte givet att samtliga dessa företag kommer att behöva göra energikartläggningar enligt de nya reglerna. Om de ingår i en koncern med flera dotterbolag där varje dotterbolag är skyldigt att upprätta en årsredovisning, är det bara de dotterbolag som har en genomsnittlig energianvändning som överstiger 10 terajoule som måste göra energikartläggningar. Cirka 250 företag som i dag omfattas av kraven på att göra energikartläggningar har lägre genomsnittlig årlig energianvändning än 10 terajoule och kommer därför inte längre att vara skyldiga att göra energikartläggningar. Cirka 800 företag i industrisektorn och 3 100 företag verksamma i övriga sektorer kommer att omfattas av kravet på att göra energikartläggningar. Undersökningar hos företag som enligt befintliga regler utför energikartläggningar anges visa att den genomsnittliga kostnaden för att göra en energikartläggning är cirka 300 000 kr. Av detta står kostnaden för konsulter för cirka 150 000 kr. Förslagen i promemorian innebär också att dessa företag inte längre kan få statligt stöd för att genomföra energikartläggningar. Företagen kan alltså inte söka stöd för någon del av de kostnader som uppstår.

Förslaget innehåller krav på att upprätta en handlingsplan som ska offentliggöras i företagets årsredovisning. Detta krav omfattar enbart juridiska personer som är skyldiga att upprätta en årsredovisning. Arbetet med att upprätta och offentliggöra en handlingsplan kan leda till ökad administration.

När det gäller kravet att rapportera in vissa uppgifter till Energimyndigheten görs samma bedömning för företag som omfattas av kraven på att genomföra energikartläggningar som för företag som måste införa energiledningssystem.

Det anges att förslagen i promemorian innebär ökade incitament för företag som både omfattas av EU:s utsläppshandelssystem och av skyldigheten att ha ett energiledningssystem eller att genomföra energikartläggningar att genomföra de förslag och rekommendationer som följer av energiledningssystemet eller energikartläggningen. Detta är kopplat till det förslag som beskrivs i avsnitt 3.12 där bland annat följande anges. Förslaget är att tilldelningen av gratis utsläppsrätter ska minskas med 20 procent för anläggningar som omfattas av skyldigheten att genomföra en energikartläggning eller att ha ett energiledningssystem enligt den nya lagen, om anläggningen inte genomför de förslag och rekommendationer som framgår av energikartläggningen.

Förslagen i promemorian om att vissa företag omfattas av ett energiledningssystem väntas leda till en ökad efterfrågan på certifiering. Även möjligheten till undantag från kraven för företag som har miljöledningssystem kan leda till sådan ökad efterfrågan. Marknaden för

certifieringsföretagen kommer därför att öka. Det kommer att behövas fler revisorer för införande och förvaltning av energi- och miljöledningssystem.

I Sverige finns det i dag endast ett certifieringsföretag som är ackrediterat för att certifiera energikartläggare. Förslagen i promemorian kommer att leda till ett ökat behov av certifierade energikartläggare och efterfrågan på företagets tjänster kommer att öka. Bedömningen är att företaget har kapacitet att möta efterfrågan. Dock innebär förslagen i promemorian att en ny certifieringsordning måste tas fram för energikartläggare. Det innebär i sin tur att certifieringsföretaget på nytt behöver ansöka om ackreditering hos Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac). Eftersom ackreditering är ett tidskrävande arbete, kommer det att ta tid och resurser i anspråk för certifieringsföretaget.

Eftersom fler företag kommer att träffas av kravet på att genomföra energikartläggningar, kommer det sannolikt att behövas fler certifierade energikartläggare. I och med att fler energiledningssystem införs finns det en risk att befintliga certifierade kartläggare väljer att arbeta med implementering och revision av ledningssystem i stället för att arbeta med energikartläggning. Förslagen i promemorian innebär att en ny certifieringsordning för energikartläggare behöver införas. Detta kan innebära att befintliga kartläggare kan behöva certifiera sig på nytt eller komplettera sin nuvarande certifiering.

Förslagen om att revisorer ska göra ett uttalande om huruvida ett företag har inkluderat information om bland annat handlingsplan i sin årsredovisning kommer att leda till merarbete för revisorer som granskar årsredovisningar som sådana företag har upprättat. Den avgränsning av granskningens omfattning som gjorts bedöms dock leda till en begränsad ökning av arbetsbördan och därmed också av kostnaderna för de företag som anlitar revisorer.

Förslagen till ändringar i kostnads-nyttoanalyslagen innebär att fler aktörer och nya aktörer omfattas av kravet på att utföra en kostnadsnyttoanalys vid planerad nybyggnation eller uppgradering. Hur många fler kostnads-nyttoanalyser som kommer att behöva genomföras och skickas in till Energimyndigheten anges vara svårt att bedöma (av skäl som har refererats ovan). Med tanke på att fler typer av anläggningar kommer att omfattas av kravet på att göra en kostnadsnyttoanalys och avskaffandet av möjligheten till undantag, exempelvis för industrianläggningar som tidigare låg för långt från ett fjärrvärmenät, kommer betydligt fler kostnadsnyttoanalyser att behöva genomföras.

Förslagen rörande fjärrvärme och fjärrkyla anges bland annat innebära att det införs nya krav om vad avtal om fjärrvärme och fjärrkyla ska innehålla. I fjärrvärmelagen finns bestämmelser om avtalets innehåll, men vissa uppgifter föreslås läggas till. Det finns i dag inga krav på avtalsinnehållet i avtal om fjärrkyla. Förslagen innebär också krav på fjärrvärme- och fjärrkyleföretag att ge kunderna information om avtalsvillkoren innan avtal ingås och en sammanfattning av de viktigaste avtalsvillkoren, att ge kunder med funktionsnedsättning all relevant information om sina avtal i tillgängliga format och att fjärrvärme- och fjärrkyleföretagen ska ha fastställda rutiner för att kunna hantera klagomål från kunderna. Fjärrvärme- och fjärrkyleföretag ska också erbjuda slutkunderna ett brett val av betalningssätt. För fjärrkyleföretag föreslås därutöver nya krav om information vid ändrade avtalsvillkor och vid avbrytande av distribution av fjärrkyla.

Anpassningen till de nya kraven bedöms medföra ökade administrativa kostnader för företagen i form av en engångskostnad. Kostnaden för fjärrvärme- och fjärrkyleföretagen bedöms totalt uppgå till ca 5 miljoner kr, vilket inkluderar kostnader för bland annat central

justering av avtalsvillkor med lokal anpassning, it-utveckling och postutskick. Fjärrvärme- och fjärrkylföretag påverkas också av förslaget att införa kriterier för effektiva fjärrvärme- och fjärrkylesystem. För de fjärrvärme- och fjärrkylföretag som inte är effektiva innebär förslaget att de ska upprätta en plan vart femte år med åtgärder för hur systemet kan bli effektivt. Kravet gäller emellertid endast fjärrvärme- och fjärrkylesystem där den totala utgående värmen och kylan överstiger 5 megawatt. Eftersom majoriteten av fjärrvärme- och fjärrkylesystem uppfyller direktivets krav för att vara effektiva, bedöms det vara få fjärrvärme- och fjärrkylföretag som kommer behöva ta fram en plan. Arbetsinsatsen för de fjärrvärme- och fjärrkylföretag som behöver ta fram en plan bedöms uppgå till 40–160 arbetstimmar, vilket med en timkostnad på 1 100 kronor ger ett totalbelopp på 44 000–172 000 kr.

Förslagen i promemorian innehåller vissa nya informationskrav för den som är ägare av flerbostadshus eller byggnader som innehåller både bostäder och lokaler och som försörjs av fjärrvärme. Detta kommer leda till något ökade administrativa kostnaden för fastighetsägarna.

Såvitt Regelrådet kan se saknas beskrivning av påverkan på företagens intäkter.

Regelrådet gör följande bedömning. Det finns en beskrivning av påverkan på företagens kostnader, som delvis är kvantifierad och tydlig. Denna information är värdefull. Alla kostnadsförändringar har emellertid inte kvantifierats och inte minst kostnadspåverkan till följd av ökade krav på kostnads-nyttoanalyser är svår att få en tydlig bild av. Den information som finns om svårigheten att avgöra hur många ytterligare anläggningar som påverkas av ändrade krav när det gäller kostnads-nyttoanalyser gör att det går att förstå svårigheten att ange en totalkostnad för detta, men det är inte uppenbart av vilka skäl det skulle vara omöjligt att uppskatta en kostnad per företag. Regelrådet anser likväl att det finns tydlig information om en förhållandevis stor andel av kostnadsförändringarna och att det är möjligt att sluta sig till att kostnadspåverkan inte blir obetydlig. Även om kostnadsförändringarna med fördel hade kunnat förtydligas kan därför kostnadsredovisningen anses vara tillräcklig. Härvid beaktas att tillgänglig information om de förändringar som inte har kvantifierats (förutom kostnads-nyttoanalyserna) synes indikera att dessa inte blir påtagligt stora. Däremot är det en väsentlig brist att påverkan på intäkter överhuvudtaget inte har beskrivits. Skulle det vara så att förslagsställaren bedömer att sådan påverkan saknas hade detta behövt anges och motiveras.

Regelrådet finner redovisningen av påverkan på företagens kostnader godtagbar.

Regelrådet finner redovisningen av påverkan på förslagens intäkter bristfällig.

Påverkan på konkurrens

Det finns några exempel på övergripande resonemang i promemorian om hur energikartläggningar och ökade krav på kostnads-nyttoanalyser mer eller mindre indirekt skulle kunna bidra till en positiv påverkan på konkurrenskraft.

Regelrådet gör följande bedömning. Det är bra att det finns viss information om påverkan på konkurrens, men denna är på en påtagligt övergripande nivå och det saknas något resonemang om exempelvis det faktum att företagens storlek inte längre är ett kriterium för vilka som ska göra energikartläggningar kan ha någon påverkan på konkurrens. Regelrådet finner det svårt att utesluta att sådan påverkan skulle finnas, och även generellt att påverkan på konkurrensförhållanden hade behövt beskrivas tydligare.

Regelrådet finner redovisningen av påverkan på konkurrens bristfällig.

Särskilda hänsyn till små och medelstora företag

Det anges att krav på energikartläggning inte längre kommer att vara kopplade till företags storlek. En anpassning av krav efter företags storlek tas alltså bort genom förslaget. Regelrådet kan inte finna någon beskrivning av särskilda hänsyn till små och medelstora företag eller av effekter för små och medelstora företag av den föreslagna ändringen.

Regelrådet gör följande bedömning. En ändring i regelverket som innebär att en begränsning av vissa krav till stora företag tas bort kan högst sannolikt ge effekter för små och medelstora företag. Det framstår som troligt utifrån befintlig information att det inte längre är möjligt att ta hänsyn till små och medelstora företag, men denna aspekt hade behövt beskrivas explicit och det hade behövts en beskrivning av möjliga effekter av förändringen för små och medelstora företag.

Regelrådet finner redovisningen av särskilda hänsyn till små och medelstora företag bristfällig.

Åtgärder för att begränsa kostnader och andra negativa effekter

Det finns vissa resonemang i promemorian om att förslagen bedöms vara proportionerliga, vilket kommenteras vidare i avsnitt nedan om överensstämmelse med EU-rätten. Däremot finns inte, såvitt Regelrådet kan se, någon beskrivning av åtgärder för att begränsa kostnader och andra negativa effekter.

Regelrådet gör följande bedömning. En övergripande bedömning om att delar av förslaget är proportionerliga är inte tillräcklig för att anse att frågan om åtgärder för att begränsa kostnader och andra negativa effekter har blivit behandlad. Om förslagsställarens bedömning skulle vara att det saknas möjlighet till sådana åtgärder, eller att sådana åtgärder skulle vara olämpliga, behöver detta anges uttryckligen och förklaras.

Regelrådet finner redovisningen av åtgärder för att begränsa kostnader och andra negativa effekter bristfällig.

Särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser

I promemorians kapitel 7 anges att det omarbetade energieffektivitetsdirektivet ska införlivas av medlemsstaterna senast den 11 oktober 2025 (artikel 36.1). Det anges inte vara möjligt att genomföra de nödvändiga ändringarna i svensk rätt inom den tidsramen. Den nya lagen om energiledningssystem och energikartläggningar i företag och de lagändringar som föreslås i promemorian bör dock träda i kraft så snart som möjligt. Detta bedöms tidigast kunna ske den 1 juli 2026. Det lämnas också ett flertal förslag till övergångsbestämmelser.

Inget anges om behov av speciella informationsinsatser i kapitel 7 om ikraftträdande eller i kapitel 8 om konsekvenser. Såvitt Regelrådet kan se finns detta inte heller i andra delar av betänkandet.

Regelrådet gör följande bedömning. Det framgår av vilka skäl som tidpunkt för ikraftträdande föreslås och inte minst beskrivningen av övergångslösningar visar att förutsättningar för de som ska följa bestämmelserna i viss mån beaktas. Särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande har redovisats tillräckligt tydligt. Däremot är det en brist att det saknas

information om behov av speciella informationsinsatser för att underlätta att berörda ska kunna anpassa sig till regeländringarna inför att dessa träder i kraft.

Regelrådet finner redovisningen av särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande godtagbar.

Regelrådet finner redovisningen av behov av speciella informationsinsatser bristfällig.

Hur och när konsekvenserna kan utvärderas

I avsnitt 3.10 finns information om att företag enligt idag gällande bestämmelser ska lämna de uppgifter som tillsynsmyndigheten behöver för uppföljning och utvärdering. Det anges att Energimyndigheten i dag använder denna möjlighet för att begära in uppgifter om bland annat hur företagen genomför sin kartläggning och vilken besparingspotential de har identifierat. Det anges även i fortsättningen finnas ett behov av att kunna begära in sådana uppgifter. Utgångspunkten för insamlingen bör vara rapporterings- och uppföljningskraven i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Förslagsställaren bedömer emellertid inte att det finns något behov av att som i dag i förordning ange vilka uppgifter som Energimyndigheten ska begära in. Uppgifter om energianvändning kommer att lämnas in till Energimyndigheten enligt det förslag som lämnas i avsnitt 3.9. Uppgifter om kostnadseffektiva åtgärder föreslås ingå i rapporten från energikartläggningen (se avsnitt 3.4). Dess innehåll omfattas av tillsynsmyndighetens tillsyn. Det framstår därför som överflödigt att ha ytterligare reglering om att dessa uppgifter får samlas in.

Inget anges i kapitel 8 (Konsekvenser) om hur och när förslaget kan utvärderas. Det finns viss information i EU-direktivet om hur EU-kommissionen väntas arbeta med utvärdering. I övrigt saknas information.

Regelrådet gör följande bedömning. Det finns viss information om hur underlag för uppföljning och utvärdering avses samlas in. Detta kan anses som del av ett svar på frågan om hur konsekvenserna kan utvärderas. Beskrivningen omfattar emellertid inte alla delar av det som föreslås. Avseende frågan om när utvärdering kan ske, är det svårt att se att den ens delvis har besvarats. Beskrivningen är inte tillräcklig.

Regelrådet finner redovisningen av hur och när konsekvenserna kan utvärderas bristfällig.

Överensstämmelse med EU-rätten och om förslaget går utöver minimikraven

I kapitel 8 (Konsekvenser) anges att förslagen i promemorian till övervägande del är en följd av det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. De förslag som lämnas i syfte att genomföra direktivet bedöms inte gå utöver vad direktivet kräver. Förslaget om att företag med energianvändning över 10 terajoule ska redovisa uppgifter om energianvändning och effekt av eventuella energibesparingsåtgärder till Energimyndigheten bedöms vara befogat på grund av Sveriges skyldighet att uppnå de mål om energibesparing som finns i direktivet. Förslaget anges vara proportionerligt och inte gå utöver vad som krävs för att uppnå syftet med det. De förslag som lämnas om vilka anläggningar som ska utföra kostnadsnyttoanalyser och vad sådana analyser ska innehålla går utöver vad direktivet kräver. De bedöms emellertid av förslagsställaren vara i linje med direktivets övergripande mål om att främja energieffektivitet. Förslagen anges också bidra till EU:s mål om högeffektiv kraftvärme och främjar elproduktion. Förslagen bedöms av förslagsställaren vara nödvändiga och proportionerliga. Förslaget att alla som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd i första hand ska använda fossilfria energikällor, i stället för förnybara sådana, bedöms inte

påverka de krav som ställs på Sverige om produktion av bränslen, el, kyla och värme från förnybara energikällor i förnybartdirektivet.

Förslagen anges inte behöva inte anmälas enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster eller Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG av den 12 december 2006 om tjänster på den inre marknaden, eftersom de till största del utgör ett strikt genomförande av EU-rätten. De förslag som går utöver EU-rätten bedöms inte utgöra tekniska föreskrifter eller anmälningspliktiga krav på tjänster.

Regelrådet gör följande bedömning. Det finns en tillräcklig redovisning av förslagets överensstämmelse med EU-rätten och det framgår att det i vissa avseenden går längre än vad direktivet som minimum kräver. Som redan nämnts anser Regelrådet att överväganden kring olika alternativ för att uppfylla direktivets krav hade behövt beskrivas tydligare och detta är ett skäl till att alternativa lösningar inte ansetts vara tillräckligt tydligt redovisade. Det kan däremot, i sig, anses vara tillräckligt tydligt redovisat att förslaget i några avseenden går längre än vad direktivet som minimum kräver, och vad förslagsställaren har sett för skäl för detta.

Regelrådet finner redovisningen av förslagets överensstämmelse med EU-rätten och om förslaget går utöver minimikraven godtagbar.

Övrigt som Regelrådet vill framföra

Inget övrigt av relevans finns att anföra i ärendet.

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 15 oktober 2025.

I beslutet deltog Anna-Lena Bohm, ordförande, Helena Fond, Hans Peter Larsson, Roland Sigbladh och Lars Silver.

Ärendet föredrogs av Per Högström.

Anna-Lena Bohm
Ordförande

Per Högström
Föredragande